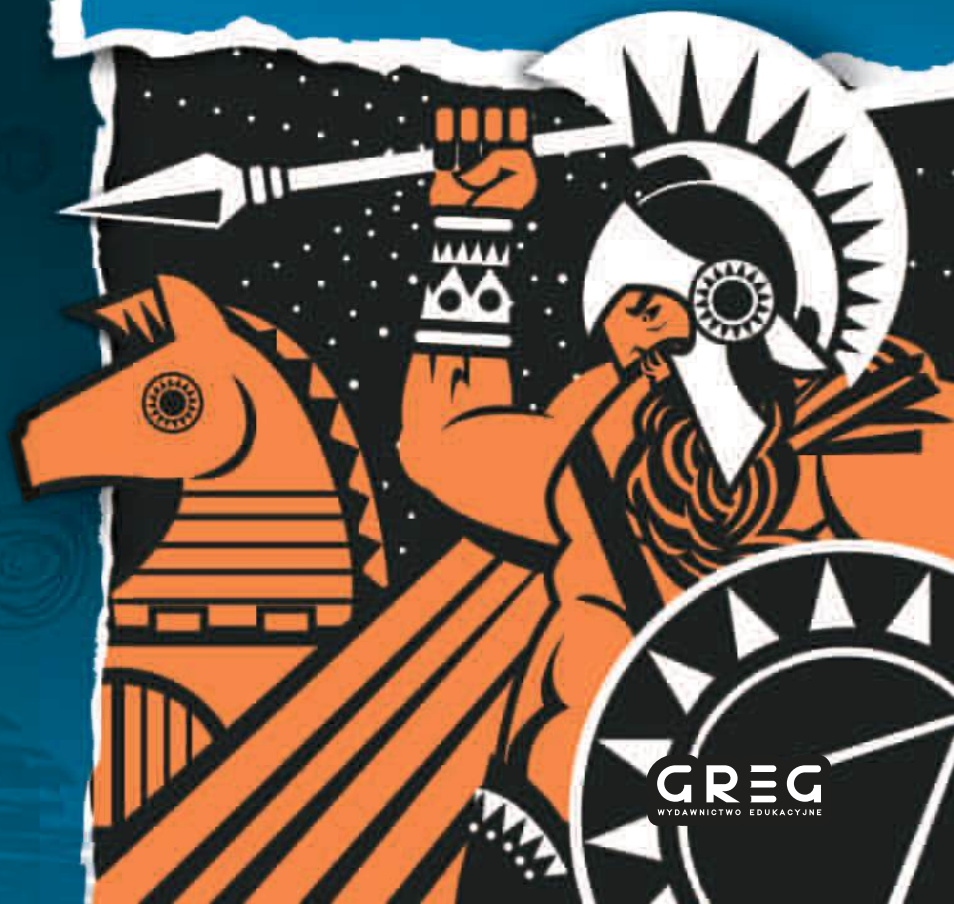

**pewniak
na teście**

**polecane przez
egzaminatorów**

Jan Kochanowski

Odprawa posłów greckich

GREG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

Autor:
Jan Kochanowski

Tytuł:
Odprawa posłów greckich

Autor opracowania:
Anna Popławska

Korekta:
**Agnieszka Nawrot
Maria Zagnińska**

Okładka:
Aleksandra Zimoch

Wykorzystano zdjęcia:
delcarmat/Shutterstock.com

Ilustracje:
Lucjan Ławnicki

ISBN 978-83-7327-175-3

Wydanie IV zaktualizowane

Copyright by Wydawnictwo GREG®

2024

Wydawnictwo GREG®
31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B
tel. (12) 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG®
zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

**Skład i łamanie:
BROS**

MEMU MIŁOŚCIWEMU PANU, JEGO MŚCI PANU, PANU JANOWI ZAMOYSKIEMU Z ZAMOŚCIĄ, PODKANCLERZEMU KORONNEMU ETC., ETC. SŁUŻBY SWE W ŁASKĘ W. M. MEGO MIŁOŚCIWEGO PANA ZALECAM.

Wczora dopiero oddano mi obadwa listy za raz, któreś W. M.¹ do mnie około tej tragedyej pisał. A iżem przedtym nie wiedział o tych liściech², spodziewałem się, że za tymi czasów odwłokami³ i mej tragedyej się odwlec miało albo raczej, że tak ze mną zostać miała molom na pokarm albo na trąbki do apteki⁴. Jakom listy W. M. przeczytał, nie było czasu poprawować, bom wszystko musiał *insumere*⁵ na przepisanie. *Quicquid id est*⁶, a baczę⁷, że błazeństwo, i W. M. sam podobno rzeczesz, posyłam. W. M. tym śmieiej, chocia nie masz co, żem to jeszcze z przodku⁸ W. M. opowiadał, że to nie miało być *ad amussim*⁹, bo mistrz nie po temu. Rzeczy też drugie nie wedla uszu naszych¹⁰. *Inter caetera*¹¹ trzy są chory, a trzeci jakoby greckim chorom przygania¹², bo oni już osobny *characterem*¹³ do tego mają; nie wiem, jako to w polskim języku brzmieć będzie. Ale w tym niech będzie *arbitrium*¹⁴ W. M. albo raczej we wszystkim. Barzo bych to był rad uczynił, żebych był sam *praesens*¹⁵ W. M. teraz służby swe ofiarował, ale mi złe zdrowie nie da. Nierad bych przedsię omieszkął¹⁶ przenosin W. M., jeśli *salus*¹⁷ tak będzie chciała. Zatym się łasce W. M. mego miłościwego Pana zalecam. *Dat.*¹⁸ w Czarnolesie dwudziestego wtórego dnia grudnia roku bożego MDLXXVII.

W. M. mego miłościwego Pana

sługa uprzejmy

Jan Kochanowski

¹ W. M. – Wasza Miłość.

² liściech – listach (dawny miejscownik l.mn.).

³ odwłokami – opóźnieniami.

⁴ trąbki do apteki – stożkowato zwinięte skrawki papieru do pakowania leków.

⁵ *insumere* (łac.) – zużyć.

⁶ *quicquid id est* (łac.) – cokolwiek to jest.

⁷ baczę – uważam, sądzę.

⁸ z przodku – z początku, dawniej.

⁹ *ad amussim* (łac.) – dosłownie: pod sznur, tu: zgodnie z obowiązującymi regułami.

¹⁰ nie wedla uszu naszych – do których nie są przyzwyczajone nasze, tj. Polaków, uszy.

¹¹ *inter caetera* (łac.) – między innymi.

¹² przygania – dorównuje, naśladuje.

¹³ *characterem* (łac.) – formę, kształt.

¹⁴ *arbitrium* (łac.) – osąd, ocena.

¹⁵ *praesens* (łac.) – obecny.

¹⁶ omieszkął – opuścił.

¹⁷ *salus* (łac.) – zdrowie.

¹⁸ *dat.* (skrót, od łac. *datum*) – datowano.

Bo co Antenor mówi, że nam nic do tego:
 [340] Ba, i barzo do tego! Za jednego krzywdę⁷⁴
 Oni się wszyscy wzięli, a nas pojedynkiem
 Zbierać mają? Nie tuszę; tożci sąsiadowi
 Sąsiad w Azyjej winien, co u nich w Europie.
 Mówiono zawždy o to i do końca będą.
 Co się siostry królewskiej i szkód dawnych tycze,
 Więtsza to zasię u mnie, niżby się tu miała
 Przypomnieć abo na ten sztych kłaść⁷⁵: dzierzę o cnej
 Krwi trojańskiej, że tego mścić się jeszcze będzie.
 Teraz zgola nie radzę Heleny wydawać,
 [350] Aż się też oni z nami o Medea zgodzą.”

To jego słowa były. Potym się już żaden
 Długą rzeczą⁷⁶ nie bawił; jeden głos był wszytkich:
 „Tak jako Iketaon!” I tych, co siedzieli,
 I tych, co za stołkami stali, głos był jeden:
 „Tak jako Iketaon!”. Kilkakroć powstawał
 Ukalegon chcąc mówić, lecz przed hukiem nie mógł.
 Marszałkowie, laskami w ziemię coraz bijąc⁷⁷:
 „Posłuchajcie, panowie, Ukalegon mówi!”
 Nie pomogły nic laski, a nasz Ukalegon

[360] Ukalegontom mówił⁷⁸, bo nań nic nie dbali.
 Tymczasem ktoś zawołał głosem prawie głośnym:
 „Co po tych krasnych mowach? Rozstapmy się⁷⁹ oto,
 Ujźrzemy, gdzie nas więcej?” Ledwie wyrzekł, a już
 Wszyscy na nogach stali i swe miejsca brali.
 Kiedy się rozstapili, nie było co równać:
 Wszyscy przy Aleksandrze, a tam ich garść była.
 Prosił potym króla, aby wedle prawa
 Postąpił, a za większą częścią wyrok podał.
 Król, niewiele mieszkając⁸⁰: „Rad bych był, powiada,
 [370] Na zgodę waszą patrzeć, lecz iż być nie mogła,
 Mnie nie lża, jeno więtszej części naśladować.

Ikeaton – demagog: apel o narodową solidarność w obronie Parysa

Polskie obyczaje sejmowe – rola marszałka

Polskie obyczaje sejmowe – głosowanie

Priam – uległość, ucieczka od podjęcia decyzji, akceptacja woli większości wbrew zdrowemu rozsądkowi

⁷⁴ *za jednego krzywdę* – za krzywdę Menelaosa.

⁷⁵ *na ten sztych kłaść* – porównywać.

⁷⁶ *rzeczą* – tu: mową.

⁷⁷ Kochanowski przedstawia Radę trojańską na wzór sejmu polskiego złożonego z senatu (posłowie siedzący), sejmu (posłowie stojący) i króla. Obraz Rady trojańskiej pełen jest wyraźnych aluzji do obrad sejmowych w Polsce, stąd jego polski koloryt.

⁷⁸ „*Ukalegon / Ukalegontom mówił*” – gra słów, bo po grecku *uk alégon* znaczy: nie dbający, zatem nie dbający mówić do tych, którzy nie dbali.

⁷⁹ *rozstapmy się* – jest to rzymski sposób głosowania polegający na tym, że zebrani rozchodzili się na dwie strony, zależnie od tego czy byli za wnioskiem, czy przeciw.

⁸⁰ *niewiele mieszkając* – nie zwlekając.

A tak, co z dobrem niechaj będzie pospolitym:
 Helena niechaj w Troi zostanie, aż też nam
 Grekowie za Medeą nagrodę uczynią.”
 Skoro po tym dekreście po posły posłano,
 A mnie też Aleksander do ciebie wyprawił
 Z tym wszystkim, coś słyszała; tuszę, że odprawę
 Do tej doby już wzięli posłowie i twój mąż
 W domu cię dawno czeka. A tak nie mieszkajmy!

Helena

[380] Dobrze mówisz: idź ty wprzód, ja za tobą w tropy.

Chorus

Tej podobno ta powieść g’myśli; mnie bynajmniej.
 I onej, nie wiem, na co ta radość wynidzie.
 Posłowie, widzę, idą nosy powiesiwszy.
 Znać, że nie po swej myśli odprawę odnoszą.

Ulysses, Menelaus

Ulysses

O nierządne królestwo i zginienia bliskie,
 Gdzie ani prawa waży, ani sprawiedliwość
 Ma miejsca, ale wszystko złotem kupić trzeba!
 Jeden to marnotrawca umiał spraktykować⁸¹,
 Że jego wszeteczeństwa i łotrowskiej sprawy

[390] Od małych aż do wielkich wszyscy – jawnie bronią,
 Nizacz prawdy nie mając ani końca patrząc,
 Do którego rzeczy przyść za ich radą muszą.
 Nie rozumieją ludzie ani się w tym czują⁸²,
 Jaki to wrzód szkodliwy w rzeczypospolitej
 Młódz wszeteczna! Ci cnocie i wstydną cenę
 Ustawili⁸³; przed tymi trudno człowiekiem być
 Dobrym; ci domy niszczą, ci państwa ubożą,
 A rzekę, że i gubią (Troja, poznasz potym!),
 A przykładem zaś swoim jako wielką liczbę
 [400] Drugich przy sobie psują. Patrz, jakie orszaki
 Darmojadów za nimi, którzy ustawicznym
 Próźnowaniem a zbytkiem jako wieprze tyją.
 Z tego stada, mniemacie, że się który przyda
 Do posługi ojczyzny? Jako ten we zbroi

Ulysses o Troi;
 ważny cytat

Ulysses o wa-
 dach złotej
 młodzieży

⁸¹ *spraktykować* – osiągnąć za pomocą intryg.

⁸² *ani się w tym czują* – ani się nad tym nie zastanawiają.

⁸³ *ustawili* – ustanowili.

KRÓTKIE OPRACOWANIE

Pewniak
na teście

to będzie na teście

KRÓTKO O UTWORZE

Odprawa posłów greckich jest to **dramat autorstwa Jana Kochanowskiego**, wystawiony w 1578 r. w Ujazdowie z okazji ślubu podkanclerzego koronnego Jana Zamoyskiego z córką litewskiego kanclerza, Krystyną Radziwiłłówną. Na przedstawieniu obecny był król Stefan Batory z królową Anną Jagiellonką, dwór królewski, liczni możni, posłowie i ważne osobistości ówczesnej Polski. Dawniejsi badacze uważali, że *Odprawę...* pisał Kochanowski na zamówienie Jana Zamoyskiego. Podstawę dla takich przypuszczeń stanowiła dedykacja w formie listu do Zamoyskiego poprzedzająca utwór. Dzisiaj sądzi się jednak, że dramat powstał dużo wcześniej. Prawdopodobnie Zamoyski znał utwór uprzednio i skorzystał z okazji, by zaprezentować go rządzącym ze względu na jego polityczną aktualność.

Dramat **zbudowany jest według zasad tragedii greckiej** – uwzględnia zasadę trzech jedności, jest podzielony na epejsodiony, przeplatane pieśniami chóru. **Opiera się na micie trojańskim i motywie porwania przez królewicza trojańskiego pięknej Heleny.** Akcja rozgrywa się w Troi, pojawiają się postaci znane z mitu – Aleksander (Parys), król Priam, Helena, Kasandra; ważnymi bohaterami są Antenor i Iketaon. Obserwujemy radę Trojan i rozważania, jak postąpić i co powiedzieć posłom greckim – czy oddać Helenę i zachować pokój, czy zatrzymać porwaną i w konsekwencji doprowadzić do wojny. Przemawiają Antenor, Aleksander, Iketaon. Samej Heleny nikt nie pyta o zdanie, jest ona ofiarą sytuacji. Ostatecznie **zapada decyzja, że Helena nie zostanie zwrócona mężowi**, rozgniewani Grecy przygotowują się do ataku na Troję, a król Priam zwołuje na następny dzień radę, mającą rozważyć kwestie związane z wojną.

Utwór porusza **problem nieudolnych rządów państwowych** i konieczności upadku państwa, w którym zamiast sprawiedliwością i jasnymi prawami władcy **kierują się prywatnymi korzyściami i zachciankami**, słuchają zaś nie tych, którzy mówią słusznie, ale tych, którzy potrafią przemawiać przekonująco i porywać słuchaczy. Cenę za to płaci całe społeczeństwo, wciągane w wojny wywoływane prywatą rządzących. Jednak recepcja utworu była inna niż spodziewał się autor – Kochanowski poruszał tematy uniwersalne, chciał skłonić do politycznej rozważności i podejmowania mądrych decyzji, krytykował prywatę i dbanie tylko o własne interesy, tymczasem widzowie uznali, że dramat jest zachętą do podjęcia działań wojennych z Moskwą.

PEŁNE OPRACOWANIE

BIOGRAFIA JANA KOCHANOWSKIEGO

Jan Kochanowski, najwybitniejszy przed Mickiewiczem poeta polski, niewiele pozostawił „o sobie samym” informacji biograficznych. Mozolnie składane na podstawie dokumentów i wzmianek, rozrzuconych w utworach literackich, zawierają i tak wiele luk, pustych miejsc, niedopowiedzeń.

Poeta urodził się w 1530 r. w Sycynie pod Zwoleńniem w powiecie radomskim. Ojciec – Piotr, komornik radomski, potem sędzia sandomierski – był bardzo zapobiegliwy i pomnożył fortunę, stając się dziedzicem Sycyny, Czarnolasu, Policznej, Strykowic, Barycza i Konar, wchodząc tym samym w poczet średniej szlachty. Z racji zajmowanych stanowisk Piotr Kochanowski musiał być człowiekiem wykształconym, znać prawo, łacinę, historię, jednak nie przejawiał zainteresowań intelektualnych, zajmując się gromadzeniem majątku w celu zabezpieczenia przyszłości licznej rodziny, miał bowiem z dwóch żon siedmiu synów i cztery córki.

Natomiast matka poety, Anna z Białaczowskich, była kobietą inteligentną, wykształconą, miała zainteresowania literackie i słynęła z dowcipu, co zaświadczył Łukasz Górnicki w swym *Dworzaninie*. Po matce zatem Kochanowscy odziedziczyli talenty literackie, bo poza Janem obdarzyli literaturę polską jeszcze kilkoma twórcami: Mikołaj był tłumaczem *Moralii* Plutarcha i autorem *Rotu*, Andrzej dokonał przekładu *Eneidy* Wergiliusza, a syn Mikołaja, Piotr Kochanowski, okazał się świetnym tłumaczem, przekładając na język polski *Jerozolimę wyzwoloną* Tassa i *Orlanda szalonego* Ariosta.

Nie wiadomo, gdzie Jan Kochanowski zdobywał wiedzę na szczeblu podstawowym, w domu czy w szkole parafialnej. Wiadomo, że jako czternastolatek został wpisany w poczet żaków Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Przebywał tu na studiach w latach 1544–1547. Choć okres świetności krakowskiej akademii już minął, wykladało tam wielu wybitnych humanistów. W Krakowie Kochanowski poznał poezję polsko-łacińską i z pewnością już wtedy zdecydował, iż zostanie poetą.

Nie bardzo wiadomo, co Kochanowski robił do 1550 r. W 1547 r. stracił ojca. W 1550 r. Kacper i Jan Kochanowscy wraz z matką stanęli przed sądem w Radomiu w celu załatwienia spraw spadkowo-majątkowych. W następnym roku Jan **podjął studia i wędrowki po Europie**. Na przełomie lat 1551–1552 zapisał się na uniwersytet królewski. Po raz drugi bawił tam w latach 1555–1556. Wtedy też otrzymał od księcia Albrechta pomoc materialną na wyjazd do Włoch. Pobyt w Królewcu z pewnością zaważył na poglądach przyszłego poety, gdyż był to znany ośrodek myśli reformacyjnej. Jednak najbardziej znaczące były jego podróże do Włoch.

BOHATEROWIE

Priam – król Troi, ojciec Parysa, jako władca jest nieudolny, zdaje się na innych, nie ma własnego zdania.

Parys-Aleksander – królewicz trojański, porywacz Heleny, bezwzględny egoista, cyniczny, ale przebiegły.

Helena – żona Menelaosa, porwana przez Parysa, gdyż została mu obiecana przez Afrodytę jako najpiękniejsza kobieta na Ziemi.

Antenor – patriota, mądry, rozważny, dobry polityk, niestety nikt go nie słucha.

Iketaon – dobry mówca, demagog, przekonuje Trojan, by nie wydawać Heleny.

Ulisses – jeden z greckich posłów.

Menelaos – mąż Heleny, chce pomsty na Trojańczykach.

Kassandra – jasnowidząca trojańska wieszczka, znająca przyszłe tragiczne wydarzenia; zawsze przepowiada prawdę, ale na skutek klątwy bogów nikt jej nie wierzy.

Posel – przekazuje Helenie informacje o obradach.

Pani Stara – piastunka i towarzyszka Heleny.

Warto zwrócić uwagę, że w dramacie nie pojawiają się postacie bardzo ważne w micie trojańskim, które jednak dla akcji *Odprawy*... nie miałyby znaczenia – Agamemnon (mąż Klitajmestry, brat Menelaosa), Hektor (syn króla Priama), Achilles (najdzielniejszy grecki wojownik).

PLAN WYDARZEŃ

Prolog: naszkicowanie przez Antenora sytuacji przed przybyciem Greków, wyjaśnienie stanowiska Antenora i zapowiedź intryg Aleksandra.

Epejsodion I: rozmowa Aleksandra z Antenorem, przykład metod stosowanych przez Aleksandra, by zjednać sobie zwolenników.

Epejsodion II: narzekania Heleny do piastunki na los obdarzający ludzi częściej złem niż dobrem, wyrażenie obaw jak przyjmie ją mąż i ojczyzna, przyznanie się do tęsknoty za dziećmi i krajem.

Epejsodion III: przybycie do Heleny Posła z informacją o przebiegu obrad rady, która zadecydowała o pozostaniu Heleny w Troi.

Epejsodion IV: groźby rozgniewanych odprawą posłów greckich: Ulisesa i Menelaosa, którzy charakteryzują Troję jako *nierządne królestwo i zgninienia bliskie*.

Epejsodion V: rozmowa Antenora z Priamem o konieczności przygotowania się do wojny przerwana proroctwem Kasandry.

Epilog: Przybycie Rotmistrza z jeńcem, który poinformował króla Priama o wyładowaniu na wybrzeżu wojsk greckich.

W kreacji Heleny, stworzonej przez Kochanowskiego, jest godność i gorzka mądrość ciężko doświadczonej i samotnej kobiety, która musi się kryć ze swoimi uczuciami, a zresztą i tak nikt się z nimi nie liczy i o nie nie pyta.

Inne postacie

Ulisses nie ma nic z przebiegłości i sprytu mitologicznego bohatera. W jednej wypowiedzi przekazuje on mądrą, choć gorzką opinię o ludziach złych, przekupnych, zepsutych, rozpustnych, którzy gubią współobywateli i państwo. Dla wymowy ideowej dramatu jest to bardzo ważna wypowiedź, nie jest jednak jej celem tworzenie postaci bohatera. Ulisses mówi:

*O nierządne królestwo i zginienia bliskie,
Gdzie ani prawa ważą, ani sprawiedliwość
Ma miejsca, ale wszystko złotem kupić trzeba!
Jeden to marnotrawca umiał spraktykować,
Że jego wszeteczeństwa i łotrowskiej sprawy
Od małych aż do wielkich wszyscy jawnie bronią.
Nizacz prawdy nie mając ani końca patrząc,
Do którego rzeczy przyść za ich radą muszą.
Nie rozumieją ludzie ani się w tym czują,
Jaki to wrzód szkodliwy w rzeczypospolitej
Młódź wszeteczna: ci cnocie i wstydowni cenę
Ustawili; przed tymi trudno człowiekiem być
Dobrym; ci domy niszczą, ci państwa ubożą,
A rzekę, że i gubią (Troja, poznasz potym!),
A przykładem zaś swoim jako wielką liczbę
Drugich przy sobie psują. (w. 385–400)*

Aleksandra nazywa „marnotrawcem”. Mówi o tym, że pozbawione godnych rządów królestwo cierpi z powodu bezprawia. Władza myśli jedynie o korzyściach majątkowych (łapówkarstwo), a młodzież jest zdeprawowana.

Menelaos także nie jest ani bohaterem tragicznym, który stracił ukochaną żonę, ani komicznym zdradzonym rogaczem. Kochanowski wyznaczył mu rolę nieszczęśnika, którego spotkała krzywda i który daremnie domaga się zadośćuczynienia. Dlatego zwraca się do bogów, by pomścili niesprawiedliwość, której jest on ofiarą.

Kassandra, zgodnie z tradycją, jest wieszczką obdarzoną darem jasnowidzenia. Spadło też na nią przekleństwo bogów, gdyż nikt jej nie wierzy, nie bierze na serio jej tragicznych przepowiedni. Postać Kasandry pełni w utworze wyłącznie funkcję przekąźnika ostrzegawczej wróżby, nie jest to postać samodzielna ani też kreacja bohatera literackiego. Kassandra przestrzega:

*Wielki ogień ma powstać, tak wielki ogień,
Że wszystko jako w biały dzień widać będzie,
Ale nazajutrz zaś nic widać nie będzie. (w. 548–550)*

Posel także ma tylko za zadanie zdać relację z przebiegu obrad rady królewskiej.

Tragizm *Odprawy posłów greckich*

Zgodnie z antyczną teorią dramatu tragedia powinna się koncentrować wokół postaci wybitnego bohatera mitologicznego bądź historycznego, uwikłanego w konflikt z przeważającymi przeciwnościami losu, wyrokami przeznaczenia, wolą władcy itp. Bohater najczęściej jest zasygnalizowany w tytule (np. *Antyгона*). Jest to postać szlachetna, budząca szacunek, podziw, a więc jej klęska wywołuje u widzów litość i trwogę, przeżycie zaś ich umożliwia doznanie pewnej formy duchowego oczyszczenia, zwanego **katharsis**. Klęska bohatera w konfrontacji z równorzędnymi racjami jest niezawiniona oraz niezasłużona i to jest źródłem tragizmu. Natomiast w *Odprawie posłów greckich* nie ma przekleństwa, winy przodków, woli bogów, fatum. Tu wszystko jest dziełem ludzi i ich winą. Tragedii Troi można było zapobiec. Co więcej, nie ma w dramacie Kochanowskiego centralnej postaci bohatera tragicznego, to bohater zbiorowy dokonuje wyborów. Są osoby, których los nosi znamię tragizmu, np.: Antenor – wygłaszający w pustkę swe słuszne i mądre rady, których nikt nie słucha; Kasandra, podobnie jak Antenor, wieszcząca upadek Troi i nieznajdująca posłuchu, Priam – znający przepowiednie o upadku miasta spowodowanym przez jego syna, ale żadna z tych postaci nie jest postacią centralną i wreszcie klęska tych bohaterów nie wynika z konfliktu równorzędných racji. *Odprawa...* nie ma więc wszystkich typowych cech tragedii antycznej.

Odprawa... jest dramatem racji, ale politycznych, które można by nazwać racjami „rządowego królestwa”, ale są to racje przeciwstawne, nie równorzędne. Utwór można określić jako renesansowy dramat polityczny. Konflikt między Aleksandrem i Antenorem jest konfliktem racji, a nie postaci – to konflikt między prywatą a dobrem państwa. Aleksander reprezentuje dbanie tylko o prywatne interesy – tak bardzo pragnie zatrzymać dla siebie Helenę, że doprowadza do wojny, która zgubi jego ojczyznę. Nie dba o los ogółu, nie przeraża go perspektywa wojny. Po tej samej stronie należy umieścić Priama: niezdecydowanego, słabego i uzależnionego od kaprysów parlamentaryzmu.

Z drugiej strony konfliktu jest Antenor, który troszczy się w pierwszej kolejności o dobro ojczyzny, cechują go szlachetność i patriotyzm. Z tej samej strony sytuują się ostrzeżenia przewidującego Ulissea, wróżby Kasandry. Tragizm polega na tym, iż słusznych, mądrych racji nikt nie bierze pod uwagę. Tragicznym bohaterem staje się wobec tego bohater zbiorowy – miasto Troja, które poniesie konsekwencje błędów i zepsucia moralnego elit rządzących, tych którzy *pospolitą rzeczą władają*; zapłaci za nie cenę najwyższą.

Patrząc na dramat z tego punktu widzenia, należy uznać za postacie w nim najważniejsze chór i Kasandrę. Nie uczestniczą one wprawdzie w konflikcie, obserwują go z boku, ale komentują, ostrzegają i pouczają, realizując naczelną ideę *Odprawy...* – patriotyczno-obywatelskiej przestrogi.

Ostateczna katastrofa, czyli upadek Troi, nie została opisana w *Odprawie...* – jest ona jedynie zapowiedziana.

SPIS TREŚCI

Pewniak
na teście

← to będzie na teście

<i>Odprawa posłów greckich</i>	5
--------------------------------------	---

Krótkie opracowanie

Krótko o utworze	28
Krótkie streszczenie	29
Motywy	29

Pełne opracowanie

Biografia Jana Kochanowskiego	31
Geneza	33
Wyjaśnienie tytułu utworu	35
Czas i miejsce akcji	35
Bohaterowie	36
Plan wydarzeń	36
Streszczenie szczegółowe	37
Charakterystyka bohaterów	38
Problematyka	42
Tragizm <i>Odprawy posłów greckich</i>	44
Gatunek i budowa utworu	45
Pieśni chóru	45
Wersyfikacja	46
Indeks komentarzy do tekstu	46

opracowanie

charakterystyka

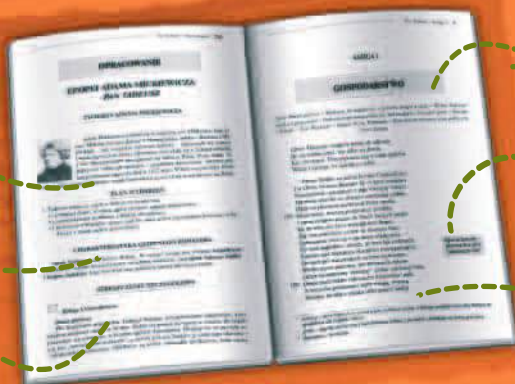
problematyka

streszczenie

ważny cytat

pewniak

ucz się tego, o co zapytają!

Pewniak
na teście

lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.

ISBN 978-83-7327-175-3

9 788373 1271753 >

GREG
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl